

Van thuis praten tot fluiten op het veld: betrokkenheid van hockeyouders

Factsheet 2022/31

Suzan Nouwens, Maxine de Jonge & Agnes van Suijlekom

Ouders spelen een belangrijke rol in de sport- en beweegdeelname van hun kind (Brustad, 2010). Zij zijn namelijk vaak de initiatiefnemers van de sportactiviteiten van hun kind en motiveren hen om deze activiteiten voort te zetten (MacPhail & Kirk, 2006; Wheeler, 2012). Ook kunnen ouders betrokken zijn bij de praktische ondersteuning van de beweegdeelname van hun kind. Bijvoorbeeld door zich in te zetten voor georganiseerde activiteiten op de sportvereniging (Smoll et al., 2011), zoals kantinediensten draaien of wedstrijden fluiten.

Het percentage ouders dat zich inzet voor de sportvereniging van hun kind lijkt echter relatief laag. Uit onderzoek blijkt namelijk dat, in 2020, 9% van de Nederlanders van 12 jaar en ouder maandelijks of vaker actief is als vrijwilliger in de sport. Van deze groep vrijwilligers bestaat slechts 8% uit ouders waarbij het jongste kind 0-6 jaar is, en 16% uit ouders waarbij het jongste kind 7 tot 17 jaar oud is (Vrijtijdsomnibus CBS, 2020). Onduidelijk is of deze groep ouders zich inzet voor de sportvereniging van hun kind, of dat zij zich op een andere manier voor de sport inzetten.

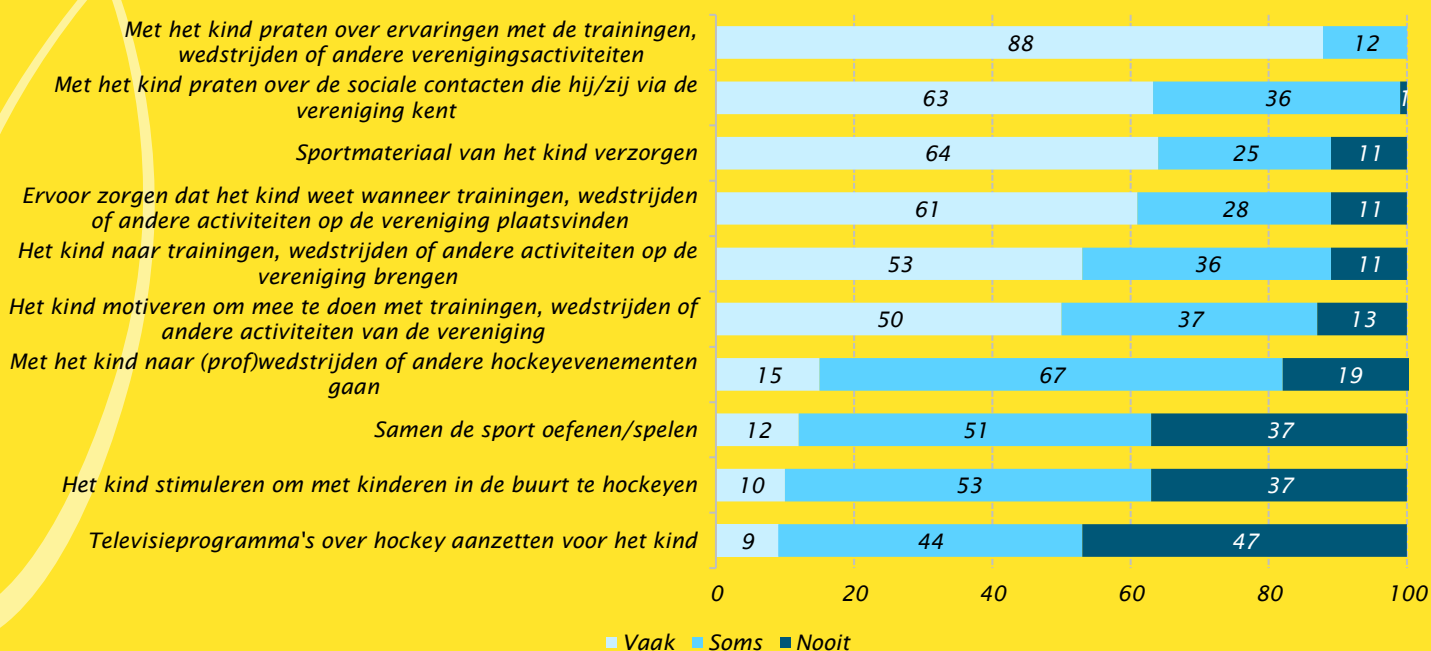
Inzicht in welke mate ouders betrokken zijn en waarom, kan aanknopingspunten leveren voor het stimuleren van ouderbetrokkenheid. Er is nog weinig onderzoek gedaan

naar de redenen van ouders om wel of niet betrokken te zijn bij de sport van hun kind, het team en op verenigingsniveau (Stefansen et al. 2018). Dit zijn vaak kwalitatieve studies, waarbij slechts een klein aantal ouders betrokken is bij het onderzoek (Koster, 2015; Stefansen et al., 2018; Van Westen, 2015).

Tot nu toe is voornamelijk gekeken naar ouderbetrokkenheid bij de vereniging en in mindere mate naar de thuissituatie (Westen, S., 2015). Ouders kunnen ook in de thuisomgeving betrokken zijn, bijvoorbeeld door met hun kind over de sport te praten, deze samen te (be)oefenen of sportmateriaal voor thuis aan te schaffen. Ook kunnen ouders een voorbeeldfunctie innemen door zelf te sporten.

Deze betrokkenheid lijkt een positief effect te hebben op zowel het sportgedrag van het kind als de houdingen van het kind ten aanzien van sport (Mutz & Albrecht, 2017) Uit onderzoek in het onderwijs weten we dat een ondersteunende thuissituatie een positieve invloed heeft op prestaties en ontwikkeling van kinderen (Desforges & Abouchaar, 2003). We brengen in kaart hoe de betrokkenheid eruitziet bij 405 ouders van kinderen (4-17 jaar) die lid zijn van een hockeyvereniging. We maken onderscheid tussen activiteiten op drie niveaus: de

Figuur 1 Mate waarin ouders in de thuisomgeving betrokken zijn bij de sport van hun kind (in procenten, n=405)

Bron: Mulier Instituut, Online vragenlijst onder ouders van kinderen die bij een hockeyvereniging sporten (geen steekproef), 2022.

thuisomgeving, het team van het kind en de sportvereniging.

Ouders voornamelijk betrokken in thuisomgeving

Een groot deel van de ouders is in de thuisomgeving betrokken bij de sport van hun kind. Bijna alle ouders praten soms of vaak met hun kind over ervaringen van het kind met trainingen, wedstrijden of andere verenigingsactiviteiten (100%) en over de sociale contacten die het kind via de sportvereniging kent (99%; figuur 1). Ouders vinden het leuk om deze gesprekken te voeren. Ze voeren de gesprekken om hun kind te stimuleren in de sport en omdat hun kind het leuk vindt hierover te praten.

Daarnaast vervullen ouders een faciliterende rol. De meerderheid verzorgt het sportmateriaal, zorgt dat het kind weet wanneer hij/zij naar trainingen, wedstrijden en andere verenigingsactiviteiten moet en brengt het kind naar trainingen en wedstrijden (89%). Ouders die dit niet doen vinden dat hun kind de activiteiten zelf kan doen, bijvoorbeeld omdat het kind oud genoeg is.

Het gebeurt minder vaak dat ouders het kind stimuleren om met kinderen in de buurt te hockeyen. Redenen die ouders hiervoor geven zijn dat de omgeving niet geschikt is of dat er geen andere kinderen in de buurt zijn om mee te spelen.

Activiteiten die meer tijd, geld of vaardigheid van ouders vragen, zoals samen naar wedstrijden kijken en samen hockeyen, worden minder vaak gedaan. Ouders die nooit met hun kind hockeyen geven vaak aan dat zij zich niet vaardig genoeg voelen. Ouders van kinderen die in een (recreatief-)prestatief gericht team zitten, kijken vaker met hun kind naar wedstrijden dan ouders van kinderen die in een recreatief gericht team zitten.

Ouders kijken samen met hun kind naar wedstrijden omdat zij het zelf leuk vinden of omdat het kind het leuk vindt. Ouders die dit niet doen, geven aan dat hun kind het niet leuk vindt en/of dat het kind oud genoeg is om zelf te bepalen wat hij of zij kijkt. Verder geven zij aan dat hockeywedstrijden niet vaak op tv komen en dat zij vanwege de coronamaatregelen geen of minder wedstrijden bezochten.

Verschillen tussen ouders van oudere kinderen en ouders van jongere kinderen

Bij de ouderbetrokkenheid in de thuisomgeving zien we verschillen tussen ouders van jongere kinderen (4-11 jaar) en ouders van oudere kinderen (12-17 jaar). Ouders van jongere kinderen nemen een grotere faciliterende rol in dan ouders van oudere kinderen (zoals halen en brengen). Daarnaast zien we de volgende verschillen:

Praten over sportervaringen

Ouders van jongere kinderen gaan vaker dan ouders van oudere kinderen met het kind in gesprek, omdat zij:

- denken dat het kind dan beter wordt in de sport;
- het belangrijk vinden om hun kind te stimuleren in zijn/haar sport.

Ouders van oudere kinderen voeren deze gesprekken vaker onbewust dan ouders van jongere kinderen.

Samen hockeyen

Ouders van jongere kinderen hockeyen vaker met hun kind dan ouders van oudere kinderen, omdat zij denken dat hun kind beter wordt in de sport wanneer zij met hun kind hockeyen.

Kijken naar wedstrijden

Ouders van jongere kinderen zeggen vaker dan ouders van oudere kinderen dat ze gaan kijken naar de wedstrijden van hun kind, omdat zij:

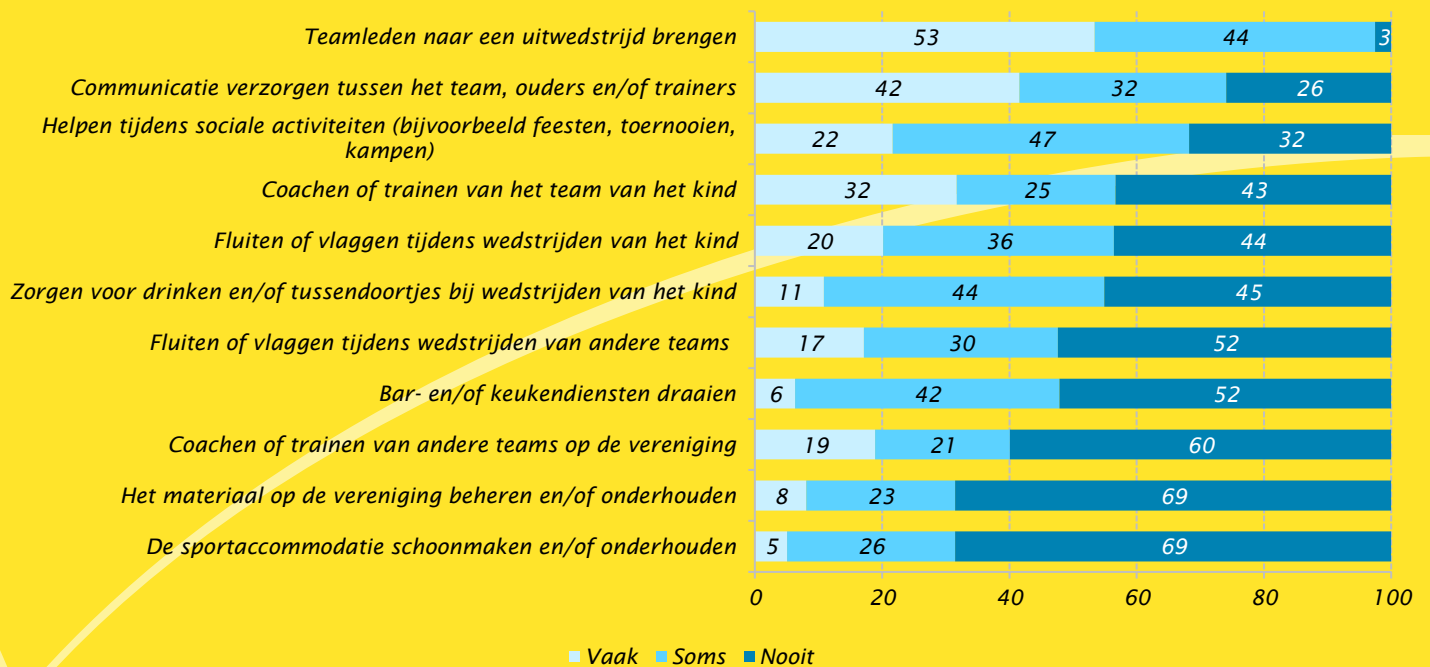
- het belangrijk vinden om het kind in hun sport te ondersteunen;
- denken dat het kind dan beter wordt.

Belangrijk om iets te betekenen voor het hockeyteam en de vereniging

De meerderheid van de ouders voert soms of vaak een activiteit uit om het hockeyteam van hun kind te ondersteunen, zoals teamleden naar een uitwedstrijd brengen of het team van hun kind coachen/trainen (figuur 2). Ouders ondernemen relatief minder activiteiten op de vereniging buiten het team van hun kind.

Ouders ondernemen de team- en verenigingsactiviteiten met name omdat zij het leuk vinden en omdat zij het belangrijk vinden zich in te zetten voor de sportvereniging. Weinig ouders voelen druk vanuit de vereniging, het team of andere ouders om deze activiteiten te doen.

Figuur 2 Mate waarin ouders betrokken zijn bij het hockeyteam en de hockeyvereniging van hun kind (in procenten, n=405)

Bron: Mulier Instituut, Online vragenlijst onder ouders van kinderen die bij een hockeyvereniging sporten (geen steekproef), 2022.

Ouders die aangaven één of meerdere activiteiten binnen het team of op verenigingsniveau nooit te doen, zijn gevraagd waarom ze deze activiteit(en) nooit doen. Het gaat bijvoorbeeld om bardiensten draaien, trainingen geven of wedstrijden fluiten. Deze ouders geven aan dat zij de activiteiten niet leuk vinden, er geen tijd voor hebben en/of zich er niet vaardig genoeg voor voelen. Ouders van oudere kinderen geven vaker als reden dat zij zich niet vaardig voelen. Sommige ouders geven aan dat zij bepaalde activiteiten (bijvoorbeeld fluiten) niet ondernemen omdat zij andere dingen doen voor de vereniging, zoals het team van hun kind coachen.

Bijna een op de zes ouders geeft aan actief te zijn in het bestuur van de vereniging. Aangezien een vereniging vaak een klein aantal bestuursfuncties kent, is dit percentage relatief hoog. Ongeveer de helft van de ouders is actief in één of meerdere commissies. Dit doen ze omdat ze het leuk vinden en omdat ze het belangrijk vinden om zich voor de sportvereniging in te zetten. Ouders die dit niet doen, geven aan geen tijd te hebben, het niet leuk te vinden en/of op andere manieren betrokken te zijn.

Ouders met hockeyverleden vaker trainer, coach of scheidsrechter

Opvallend is dat relatief veel ouders in dit onderzoek het team van hun kind (soms) trainen of coachen. Dit zijn met name ouders die zelf ervaring met hockey hebben. Zij trainen, coachen en fluiten ook vaker bij een ander team dan het team van hun kind dan ouders die geen ervaring met hockey hebben.

Trainen en coachen doen ouders vaker in recreatieve en recreatief-prestatief gerichte teams dan in prestatiegerichte teams. Coachen en fluiten doen ouders van jongere kinderen iets vaker.

Conclusie

Veel hockeyouders uit dit onderzoek zijn betrokken bij de sport van hun kind. De ouders ondernemen vooral activiteiten in de thuisomgeving en binnen het hockeyteam van hun kind en minder op verenigingsniveau (buiten het team van hun kind). Ouders ondernemen de activiteiten vooral omdat zij het zelf leuk vinden, maar ook omdat hun kind het leuk vindt. Een andere veelgenoemde reden is dat ouders hun kind willen ondersteunen in zijn of haar sport. Bij activiteiten binnen het team of op de vereniging geven

ouders aan dat zij het belangrijk vinden iets voor het team of de vereniging te betekenen.

Ouders met jongere kinderen ondernemen meer activiteiten dan ouders met oudere kinderen. Ouders van jongere kinderen geven relatief vaker aan dat ze in de thuisomgeving activiteiten ondernemen omdat zij denken dat het kind dan beter wordt in de sport. Bij de voorbereiding van sportactiviteiten (bv. sportmateriaal verzorgen) ondernemen ouders van oudere kinderen minder activiteiten dan ouders met jongere kinderen, omdat zij vinden dat hun kind oud genoeg is om dit zelfstandig te doen.

Hockeyervaring lijkt belangrijk te zijn voor het soort activiteit dat ouders op de vereniging doen. Zich niet vaardig voelen lijkt een belangrijke reden te zijn om niet deel te nemen aan activiteiten voor het team of de vereniging, zoals coachen of fluiten. Andere redenen die genoemd worden om geen activiteiten te ondernemen zijn: geen tijd hebben, de activiteiten niet leuk vinden of al andere taken binnen de vereniging vervullen.

Aanbevelingen

Uit de resultaten blijkt dat of zij het leuk vinden een grote rol speelt bij de mate waarin ouders betrokken zijn om hun hockeyende kinderen te ondersteunen. Verder geven ouders aan dat het sociale aspect van activiteiten ervoor zorgt dat zij betrokken willen zijn. Om de betrokkenheid van ouders te vergroten is het voor verenigingen raadzaam hierop in te spelen.

Het missen van hockey-specifieke vaardigheden lijkt met name voor ouders van oudere kinderen een belemmering te zijn om bepaalde activiteiten te ondernemen. In toekomstig onderzoek kan worden onderzocht waarom en op welke onderdelen deze ouders zich niet vaardig voelen en of ouderbetrokkenheid kan worden vergroot als dit gevoel wordt weggenomen. Hockeyverenigingen kunnen dit gevoel bijvoorbeeld wegnemen door met ouders in gesprek te gaan over verwachtingen of door cursussen of trainingen voor ouders te verzorgen.

De deelnemers aan het huidige onderzoek vormen een vrij homogene groep van hoogopgeleide ouders, waarvan een groot deel ervaring heeft met hockey. Uit navraag bij de

KNHB blijkt dat het profiel van de respondenten overeenkomt met hun achterban. Voor toekomstig onderzoek is het interessant om de ouderbetrokkenheid van ouders zonder hockeyervaring in kaart te brengen. Daarnaast is aan te bevelen meer onderzoek te doen naar de relatie tussen ouderparticipatie en de achtergrondvariabelen van ouders. Denk hierbij aan niveau van opleiding, inkomensniveau en het wel of niet hebben van een migratieachtergrond.

Verantwoording

Dit onderzoek is uitgevoerd met ondersteuning van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De vragenlijst is door de Koninklijke Nederlandse Hockey Bond (KNHB) verspreid via het KNHB-panel, de KNHB Nieuwsbrief en sociale-mediaplatforms van de KNHB.

De vragenlijst is ingevuld door ouders met een kind van 4-18 jaar dat lid is van een hockeyvereniging (n=405). We hebben gevraagd of de ouder/verzorger die zich het meest bezighoudt met de sport van het kind de vragenlijst wilde invullen. De vragenlijst is door ongeveer evenveel vaders (49%) als moeders (50%) ingevuld (1% verzorger). Een groot deel van de ouders is hoogopgeleid (83%).

De vragenlijst is vaker ingevuld door ouders met oudere kinderen (12-17 jaar; 73%). Gemiddeld is het kind zeven jaar lid van de hockeyvereniging waar het momenteel sport. De meeste kinderen zijn lid van een vereniging die zowel op recreatie als op prestatie gericht is (52%).

Uit de resultaten blijkt dat veel ouders zelf ook sporten en ervaring hebben met hockey. Vrijwel alle ouders doen aan sport of hebben dat in het verleden gedaan (97%). Van deze ouders heeft twee derde in het verleden gehockeyd, en bijna de helft (45%) hockeyt nog steeds. Een groot deel van de ouders geeft aan dat zij in het verleden bij een vereniging hebben gesport (92%). Iets meer dan de helft van deze ouders is of was lid van dezelfde sportvereniging als zijn of haar kind (55%).

Referenties zijn op te vragen bij de auteurs.